

Inleiding:

De wet toezicht informeel onderwijs heeft als doel om meer controle en regulering te brengen over informele onderwijsinstellingen in Nederland. Hoewel dit initiatief mogelijk voortkomt uit zorgen over de inhoud en kwaliteit van het onderwijs dat deze instellingen bieden, roept de wet aanzienlijke bezorgdheid op met betrekking tot de effectiviteit, rechtvaardigheid en implicaties ervan voor de grondrechten van alle betrokkenen. Dit bezwaar richt zich niet alleen op de potentiële negatieve gevolgen voor islamitisch onderwijs, maar ook op de bredere impact die deze wet kan hebben op diverse religieuze groepen. In deze uitgebreide argumentatie worden de belangrijkste zorgen en argumenten tegen de wet uiteengezet, met de nadruk op het behoud van democratische waarden, de bescherming van grondrechten en de waarborging van de pluriformiteit binnen het onderwijssysteem.

Hier is een uitgebreide argumentatie tegen de wet toezicht informeel onderwijs:

1. **Reeds Bestaande Juridische Kaders:** De huidige juridische kaders bieden al mogelijkheden voor ingrijpen bij informele onderwijspraktijken die in strijd zijn met de wet. Wetshandhavingsinstanties, zoals de politie en burgemeesters, hebben al de bevoegdheid om op te treden tegen instellingen die zich bezighouden met antidemocratische of antirechtsstatelijke activiteiten. Implementatie van extra regelgeving kan onnodig bureaucratisch zijn en middelen van de staat verspillen door overlap met bestaande handhavingsmogelijkheden.
2. **Bescherming van Vrijheid van Meningsuiting:** Docenten en betrokkenen bij informele onderwijsinstellingen genieten vrijheid van meningsuiting. Er bestaat bezorgdheid dat aanvullende regelgeving deze fundamentele vrijheid kan belemmeren, vooral als het beleid leidt tot het ontmoedigen of onderdrukken van bepaalde opvattingen of pedagogische methoden.
3. **Selectieve en Disproportionele Toepassing:** Hoewel de wet bedoeld is voor algemeen toezicht, blijkt uit de praktijk dat deze zich onevenredig richt op islamitisch informeel onderwijs. Dit kan als discriminerend worden gezien en kan een specifieke religieuze gemeenschap onevenredig nadelig beïnvloeden, wat mogelijk in strijd is met non-discriminatiebepalingen in de wetgeving.
4. **Grondrechten en Democratische Waarden:** Deze wet kan nationale en internationale erkende grondrechten schenden, zoals de vrijheid van onderwijs, vereniging en godsdienst. Deze rechten zijn hoekstenen van een democratische rechtsstaat, en elk beleid dat deze rechten inperkt, moet zeer zorgvuldig worden overwogen en gerechtvaardigd.
5. **Onjuiste Interpretatie van Grondwet Artikel 23:** Artikel 23 van de Grondwet is van toepassing op leerplichtig onderwijs binnen het publieke bestel. Informeel onderwijs valt niet onder deze categorie, en pogingen om dit onder hetzelfde wettelijke regime te brengen zijn juridisch discutabel en mogelijk ongrondwettig.
6. **Scheiding van Kerk en Staat:** De wet kan ingaan tegen het principe van de scheiding van kerk en staat, dat vereist dat de staat zich niet mengt in de interne organisatie en onderwijsinhoud van kerkgenootschappen. Dit is cruciaal voor de onafhankelijkheid van religieuze instellingen en voorkomt bevooroordeeld toezicht.

7. **Constitutionele en Internationale Toetsing:** Er zijn zorgen over de manier waarop deze wet zich verhoudt tot zowel nationale als internationale rechtsregels. De voorkeur voor toetsing aan Europese rechten boven nationale rechten kan problematisch zijn, omdat de Grondwet als hoogste wetgevende toets- en richtsnoer dient.
8. **Zorgen om de Openbare Orde:** Hoewel de bescherming van de openbare orde een legitiem overheidsdoel is, lijken de controlemaatregelen die de wet wil invoeren buitenproportioneel. Ze moeten strikt noodzakelijk en evenredig zijn aan het nagestreefde doel, wat hier betwist kan worden.
9. **Binnentreedbevoegdheden:** De bevoegdheid voor inspecties om kerken en andere religieuze gebouwen te betreden ondermijnt artikel 12 van de Grondwet en de Algemene Wet op het Binnentreden. Deze wetten beschermen religieuze instellingen tegen overheidsinterventies, behalve in gevallen zoals ontdekking op heterdaad.
10. **Impact op de Diversiteit van Onderwijs:** Door extra toezicht en regulering kan de diversiteit en innovatie in het onderwijslandschap worden geschaad. Informeel onderwijs biedt vaak alternatieve perspectieven en pedagogische methoden die waardevol zijn voor een pluriforme samenleving.
11. **Mogelijkheid tot Zelfregulering:** Veel informele onderwijsinstellingen hebben de capaciteit om zichzelf te reguleren. Intern toezicht en kwaliteitsborging kunnen worden gestimuleerd door ondersteuning en samenwerking met deze instellingen, in plaats van opgelegde externe controle. Zelfregulering kan leiden tot meer betrokkenheid van de gemeenschap en een verbeterde afstemming op de behoeften en waarden van de deelnemers.
12. **Onbedoelde Negatieve Gevolgen:** De wet kan onbedoelde gevolgen hebben, zoals het ondergronds gaan van informele onderwijsnetwerken. Dit maakt effectieve regulering nog lastiger en kan leiden tot minder zichtbare en moeilijk te controleren situaties, wat uiteindelijk de kwaliteit van het onderwijs kan ondermijnen.
13. **Afstemming op Internationale Verplichtingen:** Nederland heeft zich verbonden aan internationale verdragen die de vrijheid van onderwijs en de vrijheid van godsdienst beschermen. Deze wet moet in overeenstemming worden gebracht met deze verplichtingen om te voorkomen dat Nederland tekortschiet in het naleven van internationale mensenrechtennormen.
14. **Algemene Applicatie van de Wet:** Hoewel er bezorgdheid is dat de wet zich vooral richt op islamitisch informeel onderwijs, is de formulering van de wet breed. Deze kan in principe op elke informele onderwijsinstelling van toepassing zijn, ongeacht de religieuze of filosofische achtergrond. Dit betekent dat ook christelijke en joodse onderwijsinstellingen mogelijk geraakt worden door de nieuwe regelgeving.
15. **Risico van Stigmatisering:** De wet wordt specifiek als reactie op islamitisch onderwijs gepresenteerd en kan hun activiteiten in een negatief daglicht stellen. Dit kan leiden tot onterecht wantrouwen jegens diverse vormen van religieus onderwijs, wat sociale spanningen kan verhogen en gemeenschappen tegen elkaar kan opzetten.
16. **Impact op Pluriformiteit in Onderwijs:** Informeel onderwijs speelt een belangrijke rol in de diversiteit van het onderwijsstelsel. Groepen die

alternatieve pedagogische of religieuze benaderingen hanteren, zouden kunnen worden gedwongen tot conformiteit met de nieuwe regelgeving. Dit ondermijnt de pluriformiteit van onderwijs, wat niet alleen moslims, maar ook andere groepen met verschillende wereldbeelden kan raken.

17. **Gelijkheid voor de Wet:** De grondwet en internationale mensenrechtenverdragen vereisen gelijke behandeling voor alle burgers, ongeacht hun religieuze overtuiging. Een wet die de nadruk legt op specifieke groepen, zoals moslims, en hen strenger toezicht oplegt dan voor andere groepen, kan in strijd zijn met de principes van gelijke behandeling.
18. **Interne Diversiteit binnen Religies:** Religieuze gemeenschappen, waaronder de islam, zijn niet monolithisch en bevatten een verscheidenheid aan opvattingen en praktijken. De wet kan verschillende stromingen binnen dezelfde geloofsovertuiging raken, die recht hebben op hun eigen onderwijsbenaderingen. Dit geldt ook voor andere religies met interne diversiteit, zoals het christendom.
19. **Preventieve Maatregelen en Overheidsbeeld:** Door te focussen op specifieke informele instellingen, kan de overheid de indruk wekken dat bepaalde geloofsovertuigingen of culturen problematisch zijn. Dit versterkt vooroordelen en discriminatie in de samenleving en kan andere religieuze instellingen treffen door de sfeer van wantrouwen die hierdoor kan ontstaan.
20. **Afstemming op Internationale Normen:** De vrije uitoefening van religie en het recht op onderwijs zijn vastgelegd in internationale verdragen, zoals het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten en de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Deze wetgeving moet alle geloofsgemeenschappen beschermen tegen onredelijke inbreuken op hun recht om onderwijs te geven en te ontvangen.